

ANDMEKAITSE INSPEKTSIOON

Lp Anželika Kovešnikov

angelika.kovesnikova@valgamaaarstikesku
s.ee

Teie 16.12.2024 nr

Meie 23.12.2024 nr 2.2-9/24/3207-2

Vastus selgitustaotlusele

Küsite, kas perearstil on õigus esitada PPA-le seoses kriminaalasja eeluurimisega andmeid alaealise patsiendi tervisliku seisundi kohta, milleks ema nõusolek on olemas.

Lapse isikuandmete töötlemisel lähtutakse üldjuhul vanema nõusolekust, kuigi töötlemine kaasneb mõnikord ka nendes olukordades, kus seadus muus osas noorele iseseisvalt otsustamise õiguse annab.¹ Selgitame, et terviseandmete kui eriliigiliste isikuandmete avaldamine on lubatud ainult isikuandmete kaitse üldmääruse (IKÜM) art 9 lõikes 2 toodud asjaolude esinemisel, sh patsiendi selgesõnalise nõusoleku alusel. Isikuandmete avaldamisel vastutab seadusliku aluse olemasolu eest isikuandmete avaldaja (antud juhul tervishoiuteenuse osutaja).

Kuigi uurimisasutuse nõuded on kõigile täitmiseks kohustuslikud,² peab isiku terviseandmete väljastaja tagama, et järgitaks isikuandmete töötlemise seaduslikkuse, minimaalsuse ja läbipaistvuse põhimõtet.³ See tähendab, et andmete saamise taotlusest peab selguma, milliseid andmeid, mis mahus ja missuguse seaduses sätestatud kohustuse täitmiseks vajatakse ning isik, kelle andmeid antakse, peab aru saama, mis andmeid, kellele ja miks edastatakse.

Riigikohus on lahendi nr 1-20-5071 punktis 24 leidnud, et nõusolek oma terviseandmete avaldamiseks kuulub patsiendi autonoomia hulka. Seega ei saa välistada võimalust, et patsient võib anda konfidentsiaalsuskohustust tühistava nõusoleku oma terviseandmete kolmandatele isikutele (antud juhul PPA-le) avaldamiseks. Seejuures on kohus rõhutanud, et just tervishoiuteenuse osutaja kohustuseks on selgitada patsiendile arusaadaval ja lihtsal kujul andmete avaldamise ulatust (st millised konkreetsed terviseandmed), eesmäärke (sh kellele andmed avaldatakse) ning tagajärgi, tagades nii, et nõusolek on antud kõiki asjaolusid arvestades (teavitatud nõusolek).

IKÜM art 7 lg 1 näeb ette, et kui töötlemine põhineb nõusolekul, peab vastutaval töötlejal olema võimalik tõendada, et andmesubjekt on nõustunud oma isikuandmete töötlemisega. Seega konfidentsiaalsuskohustusega kaetud isikuandmete (sh terviseandmete) avaldamine patsiendi selgesõnalisel nõusolekul eeldab, et isikuandmete avaldaja (tervishoiuteenuse osutaja) on ise veendunud, et patsiendi nõusolek vastab IKÜM nõuetele ehk on vabatahtlik, konkreetne, teadlik ning üheselt mõistetav (vt IKÜM preambuli p 32 ja art 4 p 11). Juhul, kui tervishoiuteenuse osutajale esitatakse patsiendi nõusolek kolmanda isiku poolt, puudub tervishoiuteenuse osutajal

¹ <https://www.err.ee/1609327389/oiguskantlser-soovitab-vanusepiirid-seadustes-ule-vaadata>

² Kriminaalmenetluse seadustik § 215 lg 1

³ IKÜM art 5

võimalus kontrollida (ning vajaduse korral ka tõendada) ülal viidatud põhimõtete järgimist nõusoleku võtmisel.

Tervishoiuteenuse osutaja ei ole kriminaalmenetluse osaline, seega puudub tal võimalus ja ka pädevus hinnata, millised andmed ja mis mahus on kriminaalmenetluse aspektist vajalikud eesmärgi saavutamiseks. Küll aga juhul kui tervishoiuteenuse osutaja on nõusoleku saanud, peab ta lähtuvalt minimaalsuse ja eesmärgipärasuse põhimõttest väljastama ainult need andmed, mis on nõusolekuga hõlmatud, seejuures veendudes selles, et patsient on teavitatud sellest, millised konkreetsed andmed edastatakse (nt kui edastatakse haiguslugu, siis peaks patsiendile tutvustama haigusloos sisalduvaid andmeid, et ta suudaks hinnata konkreetsete andmete avaldamisega seotud riskid) ning mõistab terviseandmete PPA-le avaldamise tagajärgi.

Loodame, et meie selgitustest on abi.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Sirje Biin

jurist

peadirektori volitusel